

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตเมือง ของจังหวัดชลบุรี ระหว่างเดือน ตุลาคม ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2535 มีกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 1418 คร่าวเรือน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ อสม. จำนวน 26 คน โดย สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน อสม. ในชุมชน/หมู่บ้านที่สุ่มได้จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	20	76.92
ชาย	6	23.08
รวม	26	100.00

จากการสุ่มตัวอย่างใน 4 เทศบาล อสม. ที่รับผิดชอบหมู่บ้าน/ชุมชน ที่สุ่มได้มีจำนวน 26 คน พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นหญิง ร้อยละ 76.92 ชาย ร้อยละ 23.08 (ดังตารางที่ 4.1)

อายุของ อสม.

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน อสม. ในชุมชน/หมู่บ้านที่ส่งได้จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 29	1	3.85
30 - 39	7	26.92
40 - 49	6	23.08
50 - 59	8	30.77
60 - 69	4	15.38
รวม	26	100.00

$$\bar{X} = 47.36 \quad SD. = 10.20$$

จากการศึกษา พบว่า อสม. มีอายุอยู่ในช่วง 50 - 59 ปี สูงสุด ร้อยละ 30.77 รองลงมาคือ อายุ 30 - 39 ปี ร้อยละ 26.92 และอายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 23.08 โดยเฉลี่ยมีอายุ 47.36 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.20 (ดังตารางที่ 4.2)

สถานภาพสมรสของ อสม.

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน อสม. ในชุมชน/หมู่บ้านที่สุ่มได้จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
คู่	18	69.24
โสด	4	15.38
หม้ายหรือแยกกันอยู่	4	15.38
รวม	26	100.00

อสม. ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 69.24 โสดร้อยละ 15.38 หม้ายหรือแยกกันอยู่ ร้อยละ 15.38 (ดังตารางที่ 4.3)

อาชีพของ อสม.

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน อสม. ในชุมชน/หมู่บ้านที่สุ่มได้จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	9	34.62
รับจ้าง	8	30.77
แม่บ้าน	7	25.92
ประมง	2	7.69
รวม	26	100.00

จากการศึกษาพบว่า อสม. มีอาชีพค้าขายมากที่สุด ร้อยละ 34.62 รองลงมาคือรับจ้าง ร้อยละ 30.77 แม่บ้าน ร้อยละ 25.92 และประมง ร้อยละ 7.69 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.4)

การศึกษาของ อสม.

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน อสม. ในชุมชน/หมู่บ้านที่สุ่มได้จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	23	88.46
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	7.69
อนุปริญา	1	3.85
รวม	25	100.00

จากการศึกษาพบว่าจบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 88.46 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 7.69 (ดังตารางที่ 4.5)

ระยะเวลาที่เป็น อสม. ในชุมชน

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน อสม. ในชุมชน/หมู่บ้านที่สุ่มได้จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นอสม. ในชุมชน/หมู่บ้าน

ระยะเวลาที่เป็น อสม. ปี	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2	9	34.62
3 - 4	8	30.77
5 - 6	2	7.69
7 - 8	7	26.92
รวม	26	100.00

$$\bar{X} = 4.33 \quad SD = 2.32$$

จากการศึกษาพบว่า อสม. ที่ปฏิบัติงานในชุมชนนานที่สุดคือ 8 ปี ร้อยละ 3.85 และ อสม. ที่ปฏิบัติงานในชุมชนเป็นเวลาน้อยสุดคือ 1 ปี ร้อยละ 23.07 ส่วนมากปฏิบัติงานในระหว่าง 3 - 4 ปี โดยเฉลี่ย 4.33 ปี ส่วนเชิงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.32 (ดังตารางที่ 4.6)

ประชากรตัวอย่าง

จากการดำเนินการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ หัวหน้าครัวเรือน หรือ คู่สมรส ที่ทราบว่าในชุมชนที่ตนอยู่มี อสม. ปฏิบัติงาน และกลุ่มที่ไม่ทราบว่า มี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน ซึ่งสามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังนี้

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	974	68.7
ชาย	444	31.3
รวม	1418	100.00

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือคู่สมรสจำนวน 1418 ครัวเรือน เป็นชาย ร้อยละ 31.3 หญิง ร้อยละ 68.7 (ดังตารางที่ 4.7)

สถานภาพสมรส

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
คู่	1168	82.4
โสด	174	12.3
หม้ายหรือแยกกันอยู่	76	5.4
รวม	1418	100.00

สถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส คู่ ร้อยละ 82.4 โสดร้อยละ 12.3
หม้ายหรือแยกกันอยู่ ร้อยละ 5.4 (ดังตารางที่ 4.8)

สถานภาพในครัวเรือน

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน

สถานภาพในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ภรรยาหัวหน้าครัวเรือน	828	58.4
หัวหน้าครัวเรือน	523	36.9
ญาติ/บุตรหัวหน้าครัวเรือน	67	4.7
รวม	1,418	100.00

จากการศึกษานพบว่าสถานภาพในครัวเรือน เป็นภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 58.4 หัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 36.9 ญาติหรือบุตรของหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 4.7 (ดังตารางที่ 4.9)

การศึกษา

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	762	53.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	227	15.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย	179	12.6
อนุปริญญา	85	6.0
ปริญญาตรี	96	6.8
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.1
ไม่ได้เรียน (อ่าน-เขียนได้)	67	4.7
รวม	1418	100.00

พบว่าการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 53.7
 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.9 ไม่ได้เรียน (อ่านออก-เขียนได้) ร้อยละ 4.7
 (ดังตารางที่ 4.10)

อายุ

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	27	1.9
20 - 29 ปี	352	24.8
30 - 39 ปี	596	42.0
40 - 49 ปี	248	17.5
50 - 59 ปี	119	8.4
60 - 69 ปี	51	4.3
ตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป	15	1.1
รวม	1418	100.00

$$\bar{X} = 36.82 \quad SD = 11.15$$

พบว่าหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี ร้อยละ 42.0
 20 - 29 ปี ร้อยละ 24.8 และ ระหว่าง 40 - 49 ปี ร้อยละ 17.5 โดยเฉลี่ยมีอายุ
 36.82 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 11.15 (ดังตารางที่ 4.11)

อาเซียน

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามอาเซียน

อาเซียน	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง	574	40.5
ค้าขาย	440	31.0
แม่บ้าน	180	12.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	140	9.9
ประมง	35	2.5
ทำไร่ - ทำนา	30	2.1
นักศึกษา	19	1.3
รวม	1418	100.00

จากการศึกษาพบว่าหัวหน้าครัวเรือน หรือ คู่สมรส ส่วนใหญ่มีอาเซียนรับจ้าง ร้อยละ 40.5 และรองลงมา คือ ค้าขาย ร้อยละ 31.0 (ดังตารางที่ 4.12)

สถานภาพทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคํสมรสจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ

สถานภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
พอใช้ - ไม่เหลือเก็บ	728	51.3
พอใช้ - เหลือเก็บ	530	37.4
ไม่พอใช้	160	11.3
รวม	1418	100.00

จากการศึกษาให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้ประเมิณสถานเศรษฐกิจของครอบครัวในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่สถานเศรษฐกิจพอใช้ ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 51.3 พอใช้เหลือเก็บ ร้อยละ 37.4 (ดังตารางที่ 4.13)

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
0 - 5 ปี	506	35.7
6 - 10 ปี	225	15.9
11 - 15 ปี	113	8.0
16 - 20 ปี	163	11.5
มากกว่า 20 ปี	411	29.0
รวม	1418	100.00

$$\bar{X} = 16.13 \quad SD = 14.92$$

หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่อาศัยในชุมชนระหว่าง 0 - 5 ปี มีร้อยละ 35.7
 มากกว่า 20 ปี นพร้อยละ 29.0 โดยเฉลี่ยอาศัยอยู่ 16.13 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 เท่ากับ 14.92 (ดังตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน

	จำนวน	ร้อยละ
ทราบ	293	20.7
ไม่ทราบ	1125	79.3
รวม	1418	100.00

จากการศึกษาพบว่า มีหัวหน้าครัวเรือน หรือ คู่สมรสเพียงร้อยละ 20.7 ที่ทราบว่า
ในชุมชนมี อสม. (ดังตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามอายุและการรับรู้ว่ามี
อสม. ในชุมชน

การรับรู้ อายุ	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	6	2.0	21	1.9
20 - 29 ปี	46	16.4	304	27.0
30 - 39 ปี	125	42.7	471	41.9
40 - 49 ปี	68	23.2	180	15.0
50 - 59 ปี	31	10.6	63	7.6
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	15	5.1	61	5.4
รวม	293	100.0	1125	100.0

ในจำนวนที่ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้านของตน (293 ราย) นี้มี
อายุ ระหว่าง 30 - 39 ปี ร้อยละ 42.7 รองลงมาคืออายุ ระหว่าง 40 - 49 ปี ร้อยละ
23.2 สำหรับในกลุ่มที่ไม่ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้านของตน (1125 ราย)
ร้อยละ 41.9 มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 39 ปี และรองลงมาคืออายุ ระหว่าง 20 - 29 ปี
(ดังตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส จำแนกตามระดับการศึกษาและ การรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้าน

การรับรู้ การศึกษา	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	176	60.1	586	52.1
มัธยมศึกษา	78	26.6	328	29.2
สูงกว่ามัธยมศึกษา	23	7.8	150	14.2
ไม่ได้เรียน (อ่าน-เขียนได้)	16	5.5	51	4.5
รวม	293	100.0	1125	100.0

เมื่อจำแนกตามการศึกษา พบว่า ร้อยละ 60.1 ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.6 จบการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา และ ร้อยละ 52.1 ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ไม่ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 29.2 จบการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา (ดังตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส จำแนกตามอาชีพ และการรับรู้ว่ามี
 อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้าน

การรับรู้ อาชีพ	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง	101	34.5	473	42.0
ค้าขาย	90	30.7	350	31.1
แม่บ้าน	53	18.1	127	11.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	21	7.2	119	10.6
อื่น ๆ	28	9.6	55	5.0
รวม	293	100.0	1125	100.0

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ร้อยละ 34.5 ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่
 ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้าน มีอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 30.7 มีอาชีพค้าขาย
 ร้อยละ 18.1 เป็นแม่บ้าน และในทำนองเดียวกัน ร้อยละ 42.0 ของหัวหน้าครัวเรือนหรือ
 คู่สมรสที่ไม่ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้าน มีอาชีพ รับจ้าง (ดังตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ และการรับร่วามี อสม.ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้าน

การรับรู้ ฐานะเศรษฐกิจ	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พอใช้ - ไม่เหลือเก็บ	162	55.3	566	50.3
พอใช้ - เหลือเก็บ	102	34.8	428	38.1
ไม่พอใช้	29	9.9	131	11.6
รวม	293	100.0	1125	100.0

เมื่อจำแนกตามฐานะเศรษฐกิจ พบว่าหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสทั้งที่ทราบและไม่ทราบว่ามี อสม.ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้านของต.นั้น ส่วนใหญ่มีฐานะเศรษฐกิจในระดับพอใช้ - ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 55.3 และร้อยละ 50.3 รองลงมา มีฐานะเศรษฐกิจในระดับพอใช้ - เหลือเก็บ ร้อยละ 34.8 และร้อยละ 38.1 (ดังตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และการรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้าน

ระยะเวลา ที่อยู่ ในชุมชน	การรับรู้	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 5 ปี		66	22.5	440	39.1
6 - 10 ปี		52	18.1	172	15.3
มากกว่า 10 ปี		174	59.4	513	45.6
รวม		293	100.0	1125	100.0

เมื่อนำมาพิจารณาในเรื่องระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า หัวหน้าครัวเรือน หรือ คู่สมรสทั้งที่ทราบและไม่ทราบว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน / หมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมานานกว่า 10 ปี ร้อยละ 59.4 และร้อยละ 45.6 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าในชุมชนมี อสม. จำนวน
ตามการเคยพูดคุยกับ อสม.

	จำนวน	ร้อยละ
เคยพูดคุย	244	83.28
ไม่เคย	49	16.72
รวม	293	100.00

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าในชุมชนมี อสม. จำนวน
ตามการมีส่วนร่วมในการคัดเลือก

การมีส่วนร่วมในการคัดเลือก	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	274	93.52
มี	19	6.48
รวม	293	100.00

ในจำนวนที่ทราบว่าในชุมชนมี อสม. นี้ร้อยละ 83.28 เคยพูดคุยกับ อสม. ที่รับผิดชอบ
ครัวเรือนของตนเอง และร้อยละ 6.48 ที่มีส่วนร่วมในการคัดเลือก อสม. ในชุมชน
4.21 และ 4.22 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามการทราบบทบาทของ อสม.

บทบาทของ อสม.	ทราบ		ไม่ทราบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แจ้งข่าวสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้านในเขตที่รับผิดชอบ	198	67.56	95	32.42
2. เป็นผู้ให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้และชักชวนเพื่อนบ้านในด้านสุขภาพ	168	57.34	125	42.66
3. เป็นผู้รับข่าวสารและปัญหาสาธารณสุขจากเพื่อนบ้านแจ้งต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	128	43.69	165	56.31
4. ให้การช่วยเหลือเพื่อนบ้านด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น	103	35.15	190	64.85
5. จำยืมเมล็ดผักกาดในรายชื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตรวจแล้ว	46	16.39	245	83.62
6. ติดตามเยี่ยมและดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อจากสถานีบริการสาธารณสุข	37	12.63	256	87.37
7. เจาะโลหิตเพื่อหาเชื้อไข้มาลาเรีย	0	0	293	100

จากหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าในชุมชน / หมู่บ้านของตนมี อสม. นั้นพบว่า ร้อยละ 75.77 ที่ทราบบทบาทของ อสม. โดยทราบบทบาทในด้านต่าง ๆ ดังตารางที่ 4.23

หมายเหตุ ในจำนวนผู้ที่ทราบบทบาทของ อสม. นั้นมีทราบมากที่สุด 6 ข้อ จำนวน 23 ราย

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสจำแนกตามการได้รับบริการจาก อสม.

บริการที่เคยได้รับ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
1. ได้รับข่าวสารสาธารณสุข จาก อสม. ในชุมชน	79	60.77
2. ได้รับคำแนะนำเรื่อง เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	58	49.33
3. ได้รับบริการด้านการ รักษาพยาบาลเบื้องต้น	35	29.17
4. ได้รับบริการด้านการ คุมกำเนิด	16	13.33
5. ได้รับบริการด้านการ ซึ้งน้ำหนักเด็ก	14	11.67

ในจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่ามีสมาชิกในชุมชน / หมู่บ้านมี อสม. นั้น
เคยได้รับบริการจาก อสม. ในชุมชนของตน ร้อยละ 40.99 โดยได้รับบริการในด้านต่าง ๆ
ดังตารางที่ 4.24

ซึ่งจากผู้ที่เคยได้รับบริการจาก อสม. นี้ ร้อยละ 96.67 พอใจกับบริการที่ได้รับ

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าในชุมชนมี อสม. จำแนกตาม
พฤติกรรมการรับบริการเมื่อเจ็บป่วย

การรับบริการเมื่อเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
คลินิก	117	39.93
สถานบริการสาธารณสุขของ รัฐบาล	107	36.52
ร้านขายยา	58	19.30
อสม. ในชุมชน	11	3.75
รวม	293	100.00

จากการศึกษาพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส พบว่า เมื่อเจ็บป่วยหรือมีปัญหากับสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่ไปรับบริการครั้งแรกจากคลินิก ร้อยละ 39.93 รองลงมา คือ สถานบริการสาธารณสุขของรัฐบาล ร้อยละ 36.52 และ ร้านขายยา ร้อยละ 19.30 (ดังตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.26 แสดงทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสต่อการยอมรับการปฏิบัติงานของ
อสม. ในชุมชน

ยอมรับการปฏิบัติงานของอสม. ในบ้าน	จำนวน	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)
1. แจ้งข่าวสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้าน	293	61.43	28.67	9.90
2. เป็นผู้รับข่าวสารและปัญหาสาธารณสุข จากเพื่อนบ้านแจ้งต่อเจ้าหน้าที่	293	60.07	26.62	13.31
3. เป็นผู้ให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ และชักชวนเพื่อนบ้านในเรื่องสุขภาพ	293	59.39	25.60	15.01
4. ให้การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในด้าน การรักษาพยาบาลเบื้องต้น	293	50.17	36.18	13.65
5. จ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดในรายที่เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขได้ตรวจแล้ว	293	41.64	41.30	17.06
6. ติดตามเยี่ยมและดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการ ส่งต่อจากสถานบริการสาธารณสุข	293	30.99	42.66	26.36
7. เจาะโลหิตเพื่อหาเชื้อไข้มาลาเรีย	293	15.70	29.69	54.61
8. ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับงาน ส่วนรวมของชุมชน	293	57.68	29.35	12.97
9. เป็นแกนกลางในการประสานงานกับ กลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน	293	51.19	32.77	16.04

จากการศึกษาทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าในชุมชนของตนมี อสม. พบว่า ร้อยละ 61.78 เห็นด้วยกับอสม.คนปัจจุบัน และร้อยละ 57.24 เห็นด้วยว่าการมี อสม. ในชุมชนเป็นเรื่องที่เหมาะสม ร้อยละ 87.71 เห็นด้วยกับการที่คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือก อสม. นอกจากนี้ยังพบว่าคนในชุมชนยอมรับการปฏิบัติงานของ อสม. ในด้านต่างๆ ดังตารางที่ 4.26

จากหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าในชุมชนของตนมีอสม. นั้น ร้อยละ 54.95 เห็นด้วยว่า อสม. มีความรู้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ ร้อยละ 27.99 ยังไม่แน่ใจ และ ร้อยละ 17.06 ไม่เห็นด้วย และจากการศึกษาทัศนคติของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่มีต่อบทบาทของ อสม. พบว่า ร้อยละ 83.28 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการแจ้งข่าวสาธารณสุข ร้อยละ 83.62 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการเป็นผู้รับข่าวสารและปัญหาสาธารณสุขจากเพื่อนบ้านแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 81.57 เห็นด้วยกับบทบาทการเป็นผู้ให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้และชักชวนเพื่อนบ้านในเรื่องสุขภาพอนามัย ร้อยละ 71.67 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการให้การช่วยเหลือเพื่อนบ้านด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ร้อยละ 55.97 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิด ร้อยละ 47.10 เห็นด้วยกับบทบาทการติดตามเยี่ยมและดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อจากสถานบริการสาธารณสุข มีเพียงร้อยละ 13.65 ที่เห็นด้วยกับบทบาทด้านการแจกใบลิสต์เพื่อตรวจหาเชื้อไข้มาลาเรีย ร้อยละ 81.23 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับงานส่วนรวมของชุมชน ร้อยละ 79.45 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการเป็นแกนกลางในการประสานงานกับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน

และจากการศึกษาความต้องการเป็น อสม. ในหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่าชุมชนของตนมี อสม. อยู่ขณะนี้เพียงร้อยละ 10.24 ที่ต้องการจะเป็น อสม. ร้อยละ 73.94 ไม่ต้องการเป็น ร้อยละ 16.72 ยังไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4.27 แสดงลักษณะของ อสม. ในความต้องการของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส
จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส และการศึกษา

ลักษณะของ อสม.	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>				
ชายหรือหญิง (ไม่จำกัด)	190	64.9	679	60.0
หญิง	72	24.6	358	32.7
ชาย	31	10.6	71	6.3
<u>อายุ</u>				
ต่ำกว่า 20 ปี	5	1.7	16	1.4
20 - 45 ปี	238	81.2	962	87.2
มากกว่า 45 ปี	50	17.1	117	10.4
<u>อาชีพ</u>				
แม่บ้าน	112	39.2	370	33.6
ไม่จำกัด	101	34.5	396	35.2
รับราชการ	55	19.3	234	21.1
ค้าขาย	13	4.4	23	2.0
รับจ้าง	12	4.1	29	2.6
<u>สถานภาพสมรส</u>				
คู่	175	59.7	513	45.6
ไม่จำกัด	85	29.0	451	40.9
โสด	33	11.3	141	12.5

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ลักษณะของ อสม.	ทราบว่ามี อสม.		ไม่ทราบว่ามี อสม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การศึกษาขั้นต่ำ</u>				
ประถมศึกษา	19	6.4	41	3.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	122	41.6	305	27.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	100	34.1	467	41.5
ปริญญาตรี	46	15.7	295	26.2
อ่านออก-เขียนได้	6	2.0	7	0.6

ลักษณะของ อสม. ในเขตเมืองในความต้องการของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสทั้งที่ทราบและไม่ทราบว่ามี อสม. มีลักษณะดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ไม่ทราบว่ามิ อสม. ในชุมชนจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับความหมายของ อสม.

ความรู้เกี่ยวกับ อสม.	จำนวน	ร้อยละ
ทราบ	75	6.67
ไม่ทราบ	1050	93.33
รวม	1125	100.00

จากการศึกษาพบว่าหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส ร้อยละ 79.30 ไม่ทราบว่าในชุมชนหมู่บ้านมี อสม. ในจำนวนนี้ ร้อยละ 93.33 ไม่ทราบว่า อสม. คือใคร มีเพียงร้อยละ 6.67 ที่สามารถตอบได้ (ดังตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.29 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ไม่ทราบว่ามี อสม. ในชุมชนจำแนกตามความเห็นของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่มีต่อบทบาทของ อสม.

ความเห็นต่อบทบาทของ อสม. ในด้าน	จำนวน	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)
1. แจ้งข่าวสารสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้าน	1125	77.42	5.97	16.71
2. เป็นผู้รับข่าวสารและปัญหาสาธารณสุขจากเพื่อนบ้านแจ้งต่อเจ้าหน้าที่	1125	78.22	5.69	16.09
3. เป็นผู้ให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ และชักชวนเพื่อนบ้านในเรื่องสุขภาพ	1125	75.56	6.57	17.97
4. ให้การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น	1125	60.62	17.50	21.78
5. จ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดในรายที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตรวจแล้ว	1125	43.47	21.23	35.20
6. ติดตามเยี่ยมและดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อจากสถานบริการสาธารณสุข	1125	42.57	16.62	40.71
7. แจกยาสีฟัน เนื้อหา: ซีโอโซมาลาเรีย	1125	29.69	6.04	64.27
8. ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับงานส่วนรวมของชุมชน	1125	75.20	9.07	15.73

ในการศึกษาผู้สัมภาษณ์ได้อธิบายให้หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสได้ทราบถึงความหมายและบทบาทของ อสม. ในชุมชน/หมู่บ้าน จากนั้น สัมภาษณ์ถึงความเห็นของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่มีต่อบทบาทของ อสม. ผลการศึกษพบว่า ร้อยละ 78.22 เห็นด้วยกับบทบาทด้านการ

รับข่าวสารและปัญหาสาธารณสุขจากเพื่อนบ้านจึงต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ ร้อยละ 64.27 ไม่เห็นด้วยกับบทบาทในการเจาะโลหิตเพื่อตรวจหาเชื้อไข้มาลาเรีย (ดังตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.30 แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ไม่ทราบว่าในชุมชนมี อสม. จำแนกตามพฤติกรรมการรับบริการเมื่อเจ็บป่วย

การรับบริการ เมื่อเจ็บป่วย	จำนวน	ร้อยละ
คลินิก	434	43.91
สถานบริการสาธารณสุขของ รัฐบาล	276	24.53
ร้านขายยา	354	31.47
รักษาด้วยสมุนไพร	1	0.09
รวม	1125	100.00

จากการศึกษาพฤติกรรมเมื่อเจ็บป่วยของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสพบว่า เมื่อเจ็บป่วยหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่ไปรับบริการครั้งแรกจากคลินิก ร้อยละ 43.91 รองลงมาคือ ร้านขายยา ร้อยละ 31.47 และ สถานบริการสาธารณสุขของรัฐบาล ร้อยละ 24.53 (ดังตารางที่ 4.30)

และจากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 55.11 เห็นว่าสมควรที่จะมี อสม. ในชุมชน/หมู่บ้าน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับ อสม. และบทบาทของ อสม. ของหัวหน้าครัวเรือน หรือคู่สมรส

การรับรู้

ตารางที่ 4.31 แสดงความแตกต่างระหว่างอายุของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสกับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน

อายุ	การรับรู้	ทราบ จำนวน (%)	ไม่ทราบ จำนวน (%)
น้อยกว่า 20 ปี		6 (22.2)	21 (77.8)
20 - 29 ปี		48 (13.6)	304 (36.4)
30 - 39 ปี		125 (21.0)	471 (79.0)
40 - 49 ปี		68 (27.4)	180 (72.6)
50 - 59 ปี		31 (26.1)	88 (73.9)
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป		15 (19.7)	61 (80.3)
	รวม	293	1125

$$\chi^2 = 19.7289 \text{ df} = 5 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ที่ทราบว่ามีอสม.ในชุมชน มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี มากที่สุด (จากตารางที่ 4.16) เมื่อพิจารณาสัดส่วนระหว่างการรับรู้ว่ามี อสม.ปฏิบัติงานในชุมชน ในแต่ละช่วงอายุพบว่า ช่วงอายุน้อยกว่า 20 ปี สัดส่วนระหว่างผู้ที่ทราบต่อผู้ที่ไม่ทราบเป็น 1:3.5, อายุ 20 - 29 ปี เป็น 1:6.3, อายุ 30 - 39 ปี เป็น 1:3.3, อายุ 40 - 49 ปี เป็น 1:2.6, อายุ 50 - 59 ปี 1:2.8, อายุ 60 ปีขึ้นไป 1:4.1

และจากการทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างอายุ กับการรับรู้ว่ามี อสม.ในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.32 แสดงความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน

อาชีพ	การรับรู้	ทราบ จำนวน (%)	ไม่ทราบ จำนวน (%)
รับจ้าง		101 (17.6)	473 (62.4)
ค้าขาย		90 (20.5)	350 (73.5)
แม่บ้าน		53 (29.4)	127 (73.6)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		21 (15.0)	119 (85.0)
อื่น ๆ		28 (33.3)	55 (65.7)
	รวม	293	1125

$$\chi^2 = 22.7375 \quad df = 4 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 4.32 เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน พบว่า ร้อยละ 34.5 ของผู้ที่ทราบว่ามี อสม. ในชุมชน มีอาชีพ รับจ้าง รองลงมา มีอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 30.7) (จากตารางที่ 4.13) และพบ สัดส่วนระหว่างการทราบ ต่อไม่ทราบว่ามี อสม. ในชุมชนในอาชีพรับจ้าง เป็น 1:4.7 ค้าขาย 1:3.9, แม่บ้าน 1: 2.4 รับราชการ 1:5.6

จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.33 แสดงความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน

การศึกษา	การรับรู้ ทราบ จำนวน (%)	ไม่ทราบ จำนวน (%)
ประถมศึกษา	176 (23.1)	586 (76.9)
มัธยมศึกษา	78 (19.2)	328 (80.8)
สูงกว่ามัธยมศึกษา	23 (12.6)	160 (87.4)
ไม่จบชั้นประถมศึกษาแต่อ่าน- เขียนได้	16 (23.9)	51 (76.1)
รวม	293	1125

$$\chi^2 = 11.01320 \quad df = 3 \quad p < 0.05$$

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาไม่ทราบว่า มี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชนร้อยละ 52.1 ของผู้ที่ไม่ทราบทั้งหมด (จากตารางที่ 4.17) เมื่อพิจารณา สัดส่วนระหว่างผู้ที่ทราบว่า มี อสม. ในชุมชนต่อผู้ที่ไม่ทราบในแต่ละระดับการศึกษาพบว่า ระดับ ประถมศึกษา เป็น 1:3.3, มัธยมศึกษา เป็น 1:4.2, สูงกว่ามัธยมศึกษา เป็น 1:7.1

จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างระหว่าง ระดับการศึกษาของกลุ่ม ตัวอย่าง กับ การรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.34 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะเศรษฐกิจกับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน

ฐานะเศรษฐกิจ	การรับรู้	ทราบ จำนวน (%)	ไม่ทราบ จำนวน (%)
ไม่พอใช้		29 (18.1)	131 (81.9)
พอใช้ ไม่เหลือเก็บ		162 (22.3)	556 (77.7)
พอใช้ เหลือเก็บ		102 (19.2)	423 (80.8)
รวม		293	1125

$$\chi^2 = 2.4008 \quad df = 2 \quad P > 0.05$$

จากตารางที่ 4.34 พบว่าร้อยละ 55.3 ของผู้ที่ทราบว่ามี อสม. ในชุมชน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะเศรษฐกิจในระดับพอใช้ ไม่เหลือเก็บ (ดังตารางที่ 4.19) เมื่อพิจารณาสัดส่วนของการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน ในแต่ละระดับฐานะเศรษฐกิจ พบว่าสัดส่วนของการทราบ คือ ไม่ทราบเป็น 1:4.5 ในกลุ่มไม่พอใช้ 1:3.5 ในกลุ่มพอใช้ ไม่เหลือเก็บ และ 1:4.2 ในกลุ่มพอใช้ เหลือเก็บ

จากการทดสอบทางสถิติ พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างฐานะเศรษฐกิจกับการรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.35 แสดงความแตกต่างระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการรับรู้ว่ามี อสม. ในชุมชน

ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน	การรับรู้	ทราบ จำนวน (%)	ไม่ทราบ จำนวน (%)
1 - 5 ปี		66 (13.0)	440 (87.0)
6 - 10 ปี		53 (23.6)	172 (76.4)
มากกว่า 10 ปี		174 (25.3)	513 (74.7)
รวม		293	1125

$$\chi^2 = 28.1864 \quad df = 2 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ร้อยละ 59.4 ของผู้ที่ทราบว่า มี อสม. นั้นอาศัยอยู่ในชุมชนมานานกว่า 10 ปี (ดังตารางที่ 4.29) เมื่อนำมาพิจารณาสัดส่วนของการรับรู้ระหว่างผู้ที่ทราบว่า มี อสม. ในชุมชนต่อผู้ที่ไม่ทราบในแต่ละระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ช่วงระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน 1 - 5 ปี เป็น 1 : 6.7 , 6 - 10 ปี เป็น 1 : 3.2, มากกว่า 10 ปี เป็น 1 : 2.9

เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติพบว่ามีความแตกต่างระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.36 แสดงความแตกต่างระหว่างระยะเวลาที่ อสม. ปฏิบัติงานในชุมชนต่อการรับรู้
ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส

ระยะเวลาที่ เป็น อสม.	การรับรู้	ทราบ จำนวน (%)	ไม่ทราบ จำนวน (%)
1 - 3 ปี		58 (11.5)	445 (88.5)
4 - 6 ปี		152 (30.2)	351 (69.8)
มากกว่า 6 ปี		83 (20.2)	328 (79.8)
รวม		293	1125

$$\chi^2 = 53.3404 \quad df = 2 \quad p < 0.05$$

จากตารางที่ 4.36 พบว่า อสม. ที่ปฏิบัติงานในชุมชนในช่วง 4 - 6 ปี หัวหน้า
ครัวเรือน หรือคู่สมรส มีการรับทราบ ร้อยละ 51.9 ของผู้ที่ทราบ และเมื่อพิจารณาสัดส่วน
ระหว่างการทราบ ต่อ ไม่ทราบของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสต่อระยะเวลาที่ อสม.
ปฏิบัติงานในชุมชน พบว่า ในช่วงระยะเวลาที่เป็น อสม. 1 - 3 ปี มีสัดส่วนเป็น 1:7.6 ,
4 - 6 ปี เป็น 1:2.3 , มากกว่า 6 ปี เป็น 1:3.9

และเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างระยะเวลาที่เป็น อสม.
กับการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ทัศนคติ

ตารางที่ 4.37 แสดงความแตกต่างระหว่างความคุ้นเคยกับ อสม. ในชุมชนกับทัศนคติต่อการมี อสม. ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่า มี อสม. ในชุมชน จำนวน 293 ราย

ทัศนคติต่อการมี อสม.

ความคุ้นเคย	เหมาะสม จำนวน (%)	เฉย ๆ จำนวน (%)	ไม่เหมาะสม จำนวน (%)
เคยพูดคุยกับ อสม. มาก่อน	173 (57.8)	23 (22.4)	43 (69.4)
ไม่เคยพูดคุยเลย	24 (12.2)	6 (17.6)	19 (30.5)

$$\chi^2 = 11.5656 \quad df = 2 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 4.37 นี้จะพิจารณาความแตกต่างระหว่างความคุ้นเคยกับ อสม. ในชุมชนมาก่อน กับทัศนคติที่มีต่อการมี อสม. ในเขตเมือง พบว่า ผู้ที่เคยพูดคุยกับ อสม. มาก่อน เห็นว่าการมี อสม. นั้นเหมาะสม ร้อยละ 57.8 ผู้ที่ไม่เคยพูดคุยกับ อสม. เห็นว่า ไม่เหมาะสมเพียงร้อยละ 12.5 ซึ่งเมื่อนำมาทดสอบทางสถิติพบว่ามีความแตกต่างระหว่างการที่คุ้นเคยกับ อสม. มาก่อน กับ ทัศนคติที่มีต่อการมี อสม. ในเขตเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.38 แสดงความแตกต่างระหว่างความรู้ที่มีต่อบทบาทของ อสม. กับทัศนคติต่อการมี อสม. ในชุมชน ของหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสที่ทราบว่า มี อสม. ในชุมชน จำนวน 293 ราย

ทัศนคติต่อการมี อสม.

ความรู้ที่มีต่อบทบาทของ อสม.	เหมาะสม จำนวน (%)	เฉย ๆ จำนวน (%)	ไม่เหมาะสม จำนวน (%)	รวม
ไม่ทราบบทบาทของ อสม.	42 (47.2)	22 (24.7)	25 (28.1)	89
ทราบ 1 - 2 ข้อ	55 (67.1)	9 (11.0)	18 (21.9)	82
ทราบ 3 - 4 ข้อ	50 (68.5)	13 (17.9)	10 (13.7)	73
ทราบมากกว่า 4 ข้อ	46 (93.9)	1 (2.0)	2 (4.1)	49
รวม	193	45	55	293

$$\chi^2 = 31.49 \quad df = 9 \quad P < 0.01$$

จากตารางที่ 4.38 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความรู้ที่มีต่อบทบาทของ อสม. กับทัศนคติที่มีต่อการมี อสม. ในชุมชน พบว่า ร้อยละ 93.88 ของผู้ที่ทราบบทบาทของ อสม. มากกว่า 4 ข้อ นั้นเห็นว่าการมี อสม. ในชุมชนเป็นเรื่องที่เหมาะสม

เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างความรู้ที่มีต่อบทบาทของ อสม. กับทัศนคติที่มีต่อการมี อสม. ในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตารางที่ 4.39 แสดงความแตกต่างระหว่างบริการอนามัยที่เคยได้รับจาก อสม. กับทัศนคติต่อการมี อสม. ในชุมชน ของหัวหน้าครัวเรือน หรือ คู่สมรสที่ทราบว่า มี อสม. จำนวน 293 ราย

ทัศนคติต่อการมี อสม.

บริการที่ เคยได้รับจาก อสม.	เหมาะสม จำนวน (%)	เฉย ๆ จำนวน (%)	ไม่เหมาะสม จำนวน (%)
เคยได้รับบริการ	101 (84.2)	9 (7.5)	10 (8.3)
ไม่เคยได้รับบริการ	96 (55.5)	25 (14.5)	53 (30.1)

$$\chi^2 = 27.4180 \quad df = 2 \quad P < 0.05$$

จากตารางที่ 4.39 เมื่อพิจารณาค่าความแตกต่างระหว่างบริการอนามัยที่เคยได้รับจาก อสม. กับทัศนคติต่อการมี อสม. ในชุมชน พบว่า ผู้ที่เคยได้รับบริการจาก อสม. ร้อยละ 84.2 เห็นว่าการมี อสม. ในชุมชนเป็นเรื่องที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ไม่เคยได้รับบริการ เห็นว่าการมี อสม. เป็นเรื่องที่เหมาะสม ร้อยละ 55.5

เมื่อนำมาทดสอบทางสถิติ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างบริการอนามัยที่เคยได้รับจาก อสม. กับ ทัศนคติต่อการมี อสม. ในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ความแตกต่างระหว่าง การรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน กับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 แสดงสรุปความแตกต่างระหว่างการรับรู้ว่ามี อสม. ปฏิบัติงานในชุมชนกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	χ^2	df	p-value	การแปลผล
1. อายุ	19.72	5	0.0014	มีนัยสำคัญ
2. อาชีพ	22.73	4	0.0001	มีนัยสำคัญ
3. การศึกษา	11.01	3	0.0116	มีนัยสำคัญ
4. สถานะเศรษฐกิจ	2.400	2	0.3010	ไม่มีนัยสำคัญ
5. ระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในชุมชน	28.18	2	0.0000	มีนัยสำคัญ
6. ระยะเวลาที่ อสม. ปฏิบัติงานในชุมชน	53.84	2	0.0000	มีนัยสำคัญ

ความแตกต่างระหว่างทัศนคติที่มีต่อการมี อสม. ในเขตเมืองกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 แสดงสรุปความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่อการมี อสม. ในเขตเมืองกับ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	χ^2	df	p-value	การแปลผล
1. ความคุ้นเคยกับ อสม.	11.56	2	0.0030	มีนัยสำคัญ*
2. ความรู้ที่มีต่อบทบาท ของ อสม.	21.43	2	0.0000	มีนัยสำคัญ*
3. บริการอนามัยที่เคยได้ รับ จาก อสม.	27.41	2	0.0000	มีนัยสำคัญ*